

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ КВАДРАТНОТО САНДЪЧЕ

Превод от руски: Деян Киряков Пеловски, Мариана Емилова Вълкова,
1992

chitanka.info

— Всички ли са на борда? — попита капитанът.

— Тъй вярно, сър — отговори помощникът.

— Пригответе се за отплаване!

Беше сряда, девет часът сутринта, параходът „Спартанец“ стоеше на котва в Бостънското пристанище. Целият товар вече беше в трюмовете, пътниците заеха местата си — всичко беше готово за тръгване.

Предупредителният сигнал прозвуча два пъти, камбаната удари за последен път. Корабът тръгваше за Англия и съскането на изпусканата пара показваше, че е готов да поеме своя път от три хиляди мили. Той стоеше, изпънал дебелия въжет, като завързана за ремък хрътка.

Нервен човек съм и това ми е нещастieto. Заседналият живот на литератор е засилил в мене вредната любов към самотата, която още от детството беше една от отличителните черти на характера ми. Както стоях на горната палуба на трансатлантическия параход, горчиво проклинах необходимостта, която ме принуждаваше да се връщам в страната на моите прадеди. Виковете на моряците, скърцането на корабните въжета, прощалните възгласи на пътниците и напътствията на изпращачите — цялата тази разногласна врява действаше крайно неблагоприятно върху нервите ми. Освен това изпитвах странна тъга. Преследваше ме смътно предчувствие за приближаващо нещастие. Духаше лек бриз, морето беше съвсем спокойно. Изглежда, нямаше нищо, което би нарушило душевното равновесие на убедения противник на морските пътешествия, какъвто съм аз, и въпреки всичко имах чувството, че стоя пред лицето на някаква страшна, макар и неизвестна опасност.

Забелязал съм, че хора със същата като моята изострена чувствителност често изпитват подобни предчувствия и че те нерядко се сбъдват. Съществува теория, която обяснява възникването на такива предчувствия — като ясновидство, тайнствено проникване в бъдещето. Помня как известният немски спиритист Раумер веднъж отбеляза, че през цялата си дългогодишна практика нито един път не е срещнал по-възприемчива натура към всичко свръхестествено от моята. Както и да е, но се чувствах много нещастен, когато се промъквах сред шумната тълпа, изпълнила белите палуби на „Спартанец“. Ако знаех какво ме

очаква в близките дванадесет часа, непременно щях да скоча в последния момент на брега и да избягам от проклетия кораб.

— Време е! — извика капитанът и като щракна капачето на своя хронометър, го сложи в джоба си.

— Време е! — повтори помощникът.

Свирката жално даде последен сигнал. Приятелите и роднините на заминаващите бързо напуснаха кораба. Вече беше освободено едно от въжетата, моряците прибираха мостчето, когато изведнъж от капитанския мостик се чу вик и аз видях, че на пристанището изтичаха двама души. Те жестикулираха отчаяно и беше ясно, че искат да спрат парахода.

— По-живо! По-живо! — завикаха от тълпата.

— Бавен ход! — заповяда капитанът. — Поддържайте същата скорост! Пуснете мостчето!

Двамата скочиха на борда точно в момента, когато освободиха и второто въже и рязкото дръпване на машината откъсна носа на парахода от пристана. От палубата и брега полетяха последните прощални думи, размахваха се носни кърпи и огромният кораб, като пенеше водата, се отдалечи от пристанището и величествено заплава по спокойния малък залив.

Така започна нашето двуседмично плаване. Пътниците започнаха да се разпръсват, да търсят каютите и багажа си, а шумът от отваряне на бутилки в салона показваше, че някои от разстроените пътешественици се опитваха изкуствено да заглушат болката от раздялата. Бегло огледах палубата, за да добия представа за спътниците си. Това бяха най-обикновени пътници, каквито най-често се срещат на параходите. Не видях нито една забележителна физиономия. Казвам това като познавач, защото лицата са моята специалност. Когато видя оригинално лице, мислено се захващам с него, както ботаник с цвете, и го отнасям със себе си, за да мога в свободното си време, без да бързам, да анализирам получените впечатления, да ги квалифицирам и да ги наместя под съответния етикет в моя малък антропологически музей. Този път нямаше нито едно лице, достойно за внимание: около двадесет млади американци, тръгнали за Европа, няколко почтени възрастни съпружески двойки, които бяха в рязък контраст с младежта, двама-трима свещеници,

бизнесмени, млади дами, търговски агенти, английски аристократи — пъстър състав, характерен за океански параход.

Обърнах се на другата страна и започнах да се вирам в отдалечаващите се брегове на Америка. Обхванаха ме спомени и почувствувах прилив на нежност към осиновилата ме страна. На единия край на палубата стоеше купчина от куфари и друг багаж, който още не бяха успели да спуснат в трюма. С присъщата ми жажда за самота обиколих купчината, седнах на навитите корабни въжета на самия борд и потънах в меланхолични размисли.

От тази замисленост ме извади нечий шепот.

— Ето скришно местенце — каза глас зад мене. — Седни и спокойно ще поговорим.

Като погледнах в пролуката между огромните сандъци, видях, че от другата страна на купчината багаж се бяха спрели същите онези, които се качиха на парахода в последната минута. Не ме забелязаха, тъй като седях в сянката на сандъците. Този, който говореше, беше висок, много слаб човек с черна брада и безцветно лице, поразиха ме нервните му движения и възбуден вид. Неговият приятел, нисичко, пълно човече, изглеждаше делови и решителен; от устата му стърчеше цигара, а на ръката му висеше леко, широко палто. Те и двамата се озъртаха неспокойно, като че ли искаха да се убедят, че наблизко няма жив човек.

— Мястото е напълно подходящо — обади се нисичкият.

Седнаха на някакъв вързоп с гръб към мене и неволно се оказах в неприятната роля на човек, подслушващ чужд разговор.

— Е, Мюлер — заговори високият, — ние все пак промъкнахме това на парахода.

— Да — съгласи се този, когото назоваха Мюлер. — Всичко мина благополучно.

— Работата за малко да пропадне.

— Не говори, едва не се провалихме, Флениген.

— Голяма беля щеше да стане, ако бяхме закъснели за парахода.

— И още как! Всичките ни планове щяха да се провалят.

— Всичко би отишло по дяволите — потвърди дребното човече и няколко пъти яростно всмукна тютюневия дим на цигарата.

— Той е у мене — отново заговори Мюлер.

— Дай да го погледна.

— А ако все пак някой ни следи?

— Не, почти всички слязоха долу.

— Трябва да бъдем нащрек, толкова много сме заложили на тази карта — отбеляза Мюлер, разгъвайки палтото, което висеше на ръката му. Той измъкна някакъв черен предмет и го пусна на палубата. Като видях този предмет, скочих на крака с възклицание на ужас. За щастие, събеседниците така бяха погълнати от своето занимание, че не ме забелязаха. Трябваше им само да обърнат глави и биха зърнали в пролуката между куфарите моето бледо лице.

Още в началото на този разговор ме обхвана тежко предчувствие. То напълно се потвърди, когато различих черния предмет. Това беше квадратно сандъче с обем един кубически фут^[1], направено от тъмно дърво и обковано с мед. То приличаше на калъф за пистолет, само че беше по-високо. Но моето внимание беше привлечено от някакво необичайно приспособление на сандъчето. То приличаше на пистолет; това беше нещо като спусък с прикрепена към него връв. До спусъка на капака се виждаше малък квадратен отвор.

Високият човек — Флениген, както го назова събеседникът му — долепи око до отвора и няколко минути с много загрижен вид внимателно оглеждаше нещо в сандъчето.

— Според мен всичко е наред — каза той накрая.

— Аз внимавах да не го тръскам много — отговори приятелят му.

— С такива деликатни неща трябва да се отнасяш деликатно... Изсипи онова, което трябва, Мюлер.

Дребното човече порови в джоба си и извади малко книжно пакетче. Развивайки го, изсипа на дланта си половин шепка белезникаво зърнесто вещество и го пусна в сандъчето през отвора на капака. Чу се някакво странно почукване и събеседниците доволни се заусмихваха.

— Нищо лошо не се е случило — каза Флениген.

— Всичко е наред — отвърна приятелят му.

— Шт! Някой идва. Свали сандъчето в каютата. Да не ни заподозрат. Да не вземе някой да започне да го върти в ръцете си и случайно да натисне спусъка.

— Е да, който и да го натисне, ще се случи едно и също — заяви Мюлер.

— Само да понечи някой да натисне спусъка — ще бъде дяволски смаян! — каза със зловец глас високият. — Как бих искал да видя физиономията му! Смятам, че този екземпляр е направен чудесно!

— По-добре не може и да бъде — съгласи се Мюлер. — На мене ми казаха, че ти сам си измислил всичко. Вярно ли е?

— Да, и пружината, и плъзгащия се затвор.

— Няма да е лошо да се вземе патент за твоето изобретение.

Те отново се размяха студено и остро, вдигнаха обкованото с мед сандъче и го скриха под широкото палто на Мюлер.

— Да слезем долу и да го оставим в каютата — каза Флениген. — Все едно до довечера няма да ни потрябва, а там ще бъде в пълна безопасност.

Мюлер се съгласи. Хванати под ръка, те тръгнаха по дължината на палубата и се скриха в люка, отнасяйки със себе си тайнственото сандъче. Последното, което чух, беше наставлението на Флениген да го носи колкото може по-внимателно и да не го удари в борда.

Не мога сега да кажа дълго ли седях на навитите корабни въжета. От това, което чух, ме обхвана ужас, още повече че започна да ми се повдига — хващаше ме морската болест. Обикновеното за Атлантическия океан клатене вече се отразяваше и на парахода, и на пътниците. И духом, и телом съвсем останах без сили и изпаднах в пълно вцепенение, от което ме извади гласът на нашия мил боцман.

— Бъдете така добър, сър — каза той, — ние искаме да приберем от палубата всичките тези вехтории.

Неговото добродушно грубовато държание и руменото, здравеняшко лице ми се сториха в този момент просто оскърбителни. Ако имах достатъчно мъжество и здрави мускули, бих го ударил. Но успях да хвърля на честния моряк само един унищожителен поглед, с което доста го учудих, след което се отдалечих към другия борд. Самота — ето какво ми беше нужно, самота, за да поразмисля над чудовищното престъпление, което бе подготвяно пред очите ми. Оказа се, че една от спасителните лодки виси доста ниско над палубата. Озари ме щастлива мисъл. Покатерих се на борда, влязох в празната лодка и легнах на дъното. Над мене се простираше яносиньото небе, понякога пред погледа ми попадеше клатушкащата се мачта. Накрая останах сам със своята морска болест и с мислите си. Опитах се да си

припомня подслушания от мене страшен разговор. Може би той съвсем нямаше такъв смисъл, какъвто влагах в него? Разсъдъкът ми твърдеше, че може да има друг смисъл. Анализирах различните факти, от които се съставяше верига от улики, и убеждавах себе си, че те нищо не доказват. Но не, всички части на веригата бяха на мястото си. Преди всичко този странен начин, по който тези двамата попаднаха на парахода и така се отърваха от проверката на багажа в митницата. Самата фамилия „Флениген“ напомняше за фениите^[2] и в същото това време името „Мюлер“ напомняше за нихилизъм и политически убийства. След това тайнственото поведение на двамата, фразата, че всичките им планове биха рухнали, ако бяха закъснели за парахода, техните опасения, че ще бъдат забелязани; накрая, последното, но най-значително доказателство — малкото квадратно сандъче със спуська и мрачната шега за учудването на човека, който случайно би го натиснал. Нима не е ясно, че пред мене бяха отчаяни заговорници, може би членове на някаква политическа организация и че те се готвят да извършат чудовищно жертвоприношение, без да пощадят нито себе си, нито пътниците, нито парахода? Белезникавите зърна, които единият от тях изсипа в сандъчето, бяха или взривно вещество, или заместваха запалителния фитил. Ясно чух странния звук в сандъчето, навярно издаван от някакъв фин механизъм. Нима те смятат да осъществят своя ужасен замисъл още в първата вечер на нашето пътуване? При тази мисъл ме прониза хлад и временно забравих морската болест.

Вече споменах, че съм страхливец. При това не ми достига и гражданско мъжество. Рядко два подобни недостатъка се събират в един човек. Аз познавах немалко хора, които се бояха от болка, но в същото време се отличаваха с мъжество и независим начин на мислене. За съжаление през дългите години на спокойния самотен живот у мене се създаде болезнен страх пред всякакви решителни постъпки, страх да привлече внимание към себе си и колкото и да е странно, този страх дори надделяваше пред инстинкта ми за самосъхранение. Обикновеният човек, оказвайки се в моето положение, веднага би отишъл при капитана, би му разказал за своите опасения и би предал работата в неговите ръце. Но аз, с моя характер, потръпвах при мисълта за това. Самата мисъл, че към мен ще се насочи всеобщото внимание, че ще започне да ме разпитва непознат човек, че ще трябва да се представя като доносник при очната ставка с

дватамата отчаяни заговорници, всичко това ми се струваше ужасно. А ако изведнъж стане ясно, че греша? В какво положение ще се окажа, ако бъде доказана безпочвеността на моите обвинения? Не, аз съм длъжен да изчакам; ще наблюдавам внимателно двамата главорези, неотстъпно ще следя всяка тяхна крачка. Ще сторя всичко, само да не се изложат.

Изведнъж ми дойде наум, че е възможно в същия този момент заговорниците да предприемат някакви нови стъпки. Нервната възбуда дори предотврати поредния пристъп на морската болест и можах да стана и да се измъкна от лодката. Олюлявайки се, тръгнах бавно по палубата, като смятах да се спусна в салона и да разбера с какво се занимават моите сутрешни познати. Едва бях се хванал за перилата на стълбата на кораба, когато за мое най-голямо учудване някой дружески ме тупна по рамото, така че за малко да се спусна надолу по-бързо, отколкото позволяваше достойнството ми.

— Това ти ли си, Хемънд? — гръмна глас, който ми се стори познат.

— Боже мой! — възкликнах аз, като се обърнах. — Дик Мъртън! Здравей, старче!

Тази среща беше наистина щастлива случайност. Точно такъв човек като Дик ми беше нужен — добродушен, умен, решителен. Можах смело да му разкажа всичко и да разчитам, че той, с присъщия си здрав разум, ще подскаже как да постъпим. Още по времето, когато бях във втори клас в Харору, Дик беше мой постоянен съветник и защитник.

Той веднага забеляза, че с мене става нещо нередно.

— Какво ти е, Хемънд? — добродушно ме попита той. — Ти си блед като платно. Морската болест, а?

— Не само това — отговорих аз. — Хайде да се разходим, Дик, искам да поговоря с тебе. Дай ми ръката си.

Като се опирах на силната ръка на Дик, закретах редом с него, но не се реших веднага да заговоря.

— Искаш ли цигара? — предложи той, като прекъсна мълчанието.

— Не, благодаря — отговорих аз. — Дик, тази вечер ние вече няма да сме живи.

— Но това още не означава, че ти трябва да се откажеш от цигарата — спокойно отбеляза Дик, като ме гледаше внимателно изпод рошавите си вежди. Явно си помисли, че нещо не съм в ред.

— Няма нищо смешно, Дик — продължих аз. — Уверявам те, говоря съвсем сериозно. Случайно узнах за чудовищен заговор, целта на който е да унищожи нашия параход и всички пътници.

И последователно му разказах събраните от мене доказателства.

— Е, Дик — казах аз в заключение, — какво мислиш сега и по-важното — какво според тебе трябва да направя?

За мое учудване той прихна от сърце.

— Ако това го бях чул от някой друг, а не от тебе — заяви той, — може би щях да се изплаша. Ти, Хемънд, винаги си витаел в облаците. Отново се проявява старата ти склонност. Помниш ли как се закле в училище, че във вестибюла си видял призрак, а след това се оказа, че е било твоето собствено отражение в огледалото? — продължи той. — На борда няма важни политически личности, напротив, повечето пътници са обикновени американци. Освен това в нашия трезв деветнадесети век даже и най-закоравелите престъпници избягват да рискуват живота си. Няма съмнение, че ти не си ги разбрал и си взел за адска машина фотоапарат или някакъв друг безобиден предмет.

— Нищо подобно — отговорих аз, дълбоко засегнат. — Според мен скоро ще се убедиш, че никак не съм преувеличил и съм предал всичко съвсем точно, но ще бъде много късно! А такава сандъче аз още не бях виждал. По това как се отнасяха и говореха за него, съм убеден, че там е скрит някакъв сложен механизъм.

— Е, ако трябва да считаме това за неопровержимо доказателство — отбеляза Дик, — тогава на тебе всеки пакет с някакъв бързо развалящ се продукт ще ти се стори, че е торпила.

— Но фамилията на единия от тези хора е Флениген — заявих аз.

— Не мисля, че подобно доказателство ще има голямо значение за съда — отговори Дик. — Но вече си изпуших цигарата. Какво ще кажеш, ако отидем в салона и изпием бутилка червено вино? Тъкмо ще ми покажеш тези двама Орсини, ако са там.

— Добре, тъкмо съм решил целия ден да не свалям очи от тях — заявих аз. — Само че не ги гледай много втренчено, за да не забележат, че ги наблюдаваме.

— Бъди спокоен — увери ме Дик, — ще се държа като невинно агънце.

Спуснахме се от палубата в салона.

Около огромната маса в центъра на стаята се беше събрало доста многобройно общество. Някои пътници се занимаваха с постоянно люлеещите се от вълнението пътни чанти, други закусваха, трети четяха или се развличаха с нещо друго. Тези, които търсехме, ги нямаше. Ние напуснахме салона, обиколихме всички каюти, но безуспешно. „Боже милостиви! — помислих аз. — Може би в този момент те се намират под краката ни в трюма или в машинното отделение и се канят да пуснат в действие своето дяволско изобретение!“

По-добре човек да узнае най-лошото, отколкото да стои в неизвестност!

— Келнер, има ли още някакви пътници тука? — попита Дик.

— Да, двама — в стаята за пушене, сър — отговори той.

Неголямата, но уютна и богато обзаведена стая за пушене беше до бюфета. Ние блъснахме вратата и влязохме. От гърдите ми се изтръгна въздишка на облекчение. Видях мъртвешки бледото лице на Флениген с немигащи очи и решителна бръчка до устата. Срещу него седеше Мюлер. Те играеха на карти и пиеха вино. Мушнах Дик с лакът като потвърждение, че нашите търсения се увенчаха с успех, а след това най-непринудено седнахме до тях. Заговорниците не ни удостоиха дори с поглед. Започнах внимателно да ги наблюдавам. Те играеха на „Наполеон“.

И двамата бяха добри познавачи на тази игра и не можех да не се възхитя на самообладанието, с което тези хора хладнокръвно избираха боята и вземаха царицата, като в същото време криеха своята страшна тайна. Парите бързо преминаваха от едните ръце в другите, но на черноградия явно не му вървеше. Накрая той с раздражение хвърли картите на масата, изруга и заяви, че няма намерение да играе повече.

— Да бъда проклет, ако пак се съглася да си губя времето! — възкликна той. — За пет игри нито един път нямах повече от две карти от една боя.

— Нищо — отговори неговият приятел, прибирайки спечелените пари. — Какво значение има дали ще загубиш, или спечелиш няколко долара след това, което ще се случи тази вечер.

Порази ме наглостта на този мръсник, но най-безразлично продължавах да разглеждам тавана и да си пийвам вино. Чувствувах, че Флениген ме гледа внимателно с вълчите си очи, проверявайки дали този намек не е предизвикал подозрение у мен. След това прошепна нещо на приятеля си, но не успях да чуя какво точно. Очевидно това беше предупреждение, тъй като онзи отговори сърдито:

— Глупости. Каквото си искам, това ще говоря! Може би тъкмо излишната предпазливост ще провали цялата работа.

— Ти май не си заинтересован от успеха — отговори Флениген.

— Нищо подобно — измърмори Мюлер, — чудесно знаеш, че когато залагам на нещо, се надявам да спечеля. Но на никого в света няма да позволя да ме мъмри и да ме поучава какво да правя. Не помалко, дори повече съм заинтересован от тебе от успеха на нашето начинание.

Той целият кипеше от злоба и известно време яростно пушеше цигарата. Неговият компаньон поглеждала ту Дик Мъртън, ту мене. Разбрах, че се намирам заедно с човек, готов на всичко, само ако забележи, макар и леко потреперване на устните ми, веднага ще ме сграбчи. Но проявих по-голямо самообладание, отколкото можех да очаквам при такива трудни обстоятелства. Що се отнася до Дик, той си оставаше невъзмутим и безразличен като египетски сфинкс.

Няколко минути в стаята за пушене цареше мълчание, нарушавано само от шумоленето на картите, които Мюлер размесваше, преди да ги сложи в джоба си. Беше все така ядосан както преди. Като хвърли угарката в кошчето, предизвикателно погледна спътника си и се обърна към мен:

— Сър, можете ли да кажете кога ще получат на брега първите новини за нашия параход?

Сега те ме гледаха и двамата, и макар че може би малко бях пребледнял, отговорих със спокоен глас:

— Предполагам, сър, че първото съобщение за нашия параход ще бъде получено, когато стигнем до Куинстаун.

— Ха-ха-ха! — разсмя се сърдитият дребосък. — Знаех си, че вие така ще кажете. Не ме ритай под масата, Флениген, не понасям това. Зная какво правя. Вие се заблуждавате, сър — продължи той, като се обърна отново към мен, — дълбоко се заблуждавате.

— Възможно е, но може би някой срещнат от нас кораб ще съобщи по-рано.

— Не, съвсем не кораб.

— Времето е чудесно — отбелязах аз. — Нима няма да видят кораба, когато пристигне до местоназначението си?

— Не казвам това, но за нас ще чуят по-рано и на друго място.

— А къде? — полюбопитствува Дик.

— Това няма да ви кажа. Но днес, още преди да се мръкне, ще узнаят къде се намираме, при това по най-необикновен, тайнствен начин — и той отново се изхили.

— Да отидем на палубата — промърмори Флениген. — Май сръбна повечко и този проклет коняк ти развърза езика. — Като хвана Мюлер за ръката, той почти насила го измъкна от стаята за пушене и ние чувахме как се препъваха и се изкачваха по стълбата към палубата.

— Е, какво ще кажеш сега, Дик? — попитах аз със заекващ от възмущение глас.

Но моят приятел, както и преди оставаше невъзмутим.

— Какво да кажа? Същото, което каза и неговият приятел. Малко ли глупости може да издрънка пиян човек? От него направо вони на коняк.

— Глупости, Дик! Нали видя как другият се мъчеше да му затвори устата!

— Разбира се. Но той просто не искаше неговият приятел да се излага пред непознати хора. Възможно е нисичкият да е побъркан, а другият да му е нещо като санитар. Напълно е възможно.

— Ех, Дик, Дик! — възкликнах аз. — Може ли да бъдеш толкова сляп! Нима не виждаш, че всяка тяхна дума потвърждава моите подозрения?

— Безсмислици, приятелю — спокойно възрази Дик. — Ти сам разстройваш нервите си. Какъв смисъл има в цялата тази дяволщина? По какъв загадъчен начин ще разберат къде се намираме?

— А аз ще ти кажа какво имаше той предвид! — извиках, като се наведох към Дик и го хванах за ръката. — Някой рибар край американското крайбрежие внезапно ще види в морето избухване и далечен отблясък. Ето какво имаше той предвид.

— Хемънд, не мислех, че си такъв идиот — промърмори Дик. — Ако започнеш да обръщаш внимание на бърборенето на всеки

пияница, ще измислиш нещо още по-нелепо. Най-добре е да последваме примера им и да излезем на палубата. Смятам, че имаш нужда да подишаш чист въздух. Сигурен съм, че черният ти дроб не е в ред. Морското пътешествие ще ти бъде полезно.

— Ако доживея до края на нашето плаване — изпъшках аз, — ще се зарека повече никога да не пътешествувам. Сега вече сервират вечерята, няма смисъл да се качваме на палубата. Ще остана долу и ще разопаковам вещите си.

— Надявам се, че дотогава настроението ти ще се подобри — отбеляза Дик и си отиде. Обхванаха ме мрачни мисли, докато ударите на големия гонг не ни призоваха в салона.

От само себе си се разбира, че след произшествията през деня апетитът ми съвсем не се подобри. Въпреки всичко машинално седнах на масата и се заслушах в бърборенето на заобикалящите ме. В салона имаше около сто пътници от първа класа и когато поднесоха виното, шумът от гласовете, сливайки се със звъна на чиниите, прерасна в истинска врява.

Озовах се между много дебела и нервна възрастна дама и надут дребен свещеник. Те не се и опитваха да ме заговорят. Затворих се в черупката си и започнах да наблюдавам моите спътници. Дик седеше доста далече от мене, като се занимаваше ту с пилешкото филе в чинията пред себе си, ту със самонадеяната млада особа, която седеше до него. Капитан Доуи изпълняваше задълженията си на домакин в края на нашата маса, а параходният лекар — на другия край.

С радост забелязах, че Флениген седи почти срещу мене. Докато бъде пред очите ми, знаех, че макар и временно нас нищо не ни заплашва. Той седеше с някаква гримаса на мрачното си лице, което според него би могло да се възприеме за мила усмивка. Не ми убягна това, че той пи много, толкова много, че се напи още преди да сервират десерта. Неговият приятел Мюлер седеше през няколко човека от него. Той ядеше малко и струва ми се беше обхванат от някакво безпокойство.

— Е, скъпи дами — каза нашият добродушен капитан, — надявам се, че на борда на моя кораб вие ще се чувствувате като у дома си. За джентълмените не се безпокоя. Келнер, шампанското! За попътен вятър и за приятно и бързо плаване! Сигурен съм, че нашите

приятели в Америка след около осем, най-късно девет дни ще научат за нашето благополучно пристигане.

Погледнах встрани и успях да доловя мълниеносния поглед, който Флениген размени със своя съучастник. По тънките му устни играеше зловеща усмивка.

В салона продължаваха оживените разговори. Говореха за политика, за морето, за развлеченията, за религията. Оставах си мълчалив, макар и внимателен слушател. Изведнъж ми дойде наум, че няма да е лошо, ако засегна един въпрос — той не излизаше от главата ми. Щях да го поставя така, между другото, но това би накарало капитана да застане нащрек. В същото време, следейки лицата на заговорниците, бих могъл да определя какво въздействие ще им окажат моите думи.

Внезапно в салона настъпи тишина. Темите от общ интерес явно бяха се изчерпали вече. Моментът беше подходящ.

— Капитане, позволете да узная — започнах аз, като се наведох напред и стараейки се да говоря колкото се може по-високо — как вие се отнасяте към манифеста на фениите.

Руменото лице на капитана почервения от благородно негодувание.

— Фениите са презрени страхливци. Те са глупави и безнравствени — отговори той.

— Банда мерзавци, които не смеят да играят с открити карти и прибягват до празни заплахи — добави надут старик, който седеше до капитана.

— Ах, капитане! — възкликна моята пълна съседка. — Вие нали не мислите, че те например са в състояние да взривят кораба?

— Като нищо биха го взривили, ако можеха. Но съм сигурен, че моя кораб те няма да взривят.

— Може ли да узнаем какви предпазни мерки сте взели срещу тях? — попита възрастен човек от другия край на масата.

— Ние внимателно огледахме целия товар, докаран на парахода.

— А какво ще стане, ако някой е донесъл взривно вещество? — изразих предположение аз.

— Те са достатъчно страхливи, за да жертвуват живота си.

До този момент Флениген не прояви никакъв интерес към разговора. Но при тези думи той вдигна глава и погледна капитана.

— Струва ми се, че малко подценявате фениите — отбеляза той. — Във всяка тайна организация има смели хора — защо да няма такива и сред фениите? За мнозина е чест да умрат за каузата, която за тях е справедлива, макар според други да е заблуда.

— Масовото убийство за никого не може да бъде право дело — заяви дребният свещеник.

— Именно такава масово убийство беше бомбардировката на Париж — отговори Флениген — и въпреки това целият цивилизован свят спокойно го наблюдаваше, като замени страшната дума „убийство“ с по-благозвучната „война“. На германците им се струваше, че това масово убийство е справедлива кауза — защо тогава употребата на динамит да не може да бъде справедлива в очите на фениите.

— Във всеки случай до този момент те се хвалеха повече, отколкото трябва, и то напразно — каза капитанът.

— Моля за извинение — възрази Флениген, — но известно ли е какво предизвика гибелта на „Дотерел“? В Америка разговарях с доста осведомени хора, които твърдяха, че във въглищата на парахода е била скрита адска машина.

— Това е лъжа — отговори капитанът. — В съда беше доказано, че параходът е потънал от взрива на въглищен газ. Но хайде да говорим за нещо друго, защото се страхувам, че дамите няма да могат да заспят.

И разговорът се прехвърли на предишните теми.

По време на тази малка дискусия Флениген изрази своето мнение учтиво, но с такава убеденост, каквато не очаквах от него. Неволно се възхищавах от човека, който непосредствено преди решаващата стъпка с такава самообладание говореше за това, което толкова пряко го засягаше. Както вече споменах, той доста добре си пийна, и макар по бледите му бузи да се появи лека руменина, запази присъщата си съдържаност. Когато разговорът премина на други теми, той замълча и дълбоко се замисли.

У мен се бореха най-противоречиви чувства как да постъпя. Да стана и да ги разоблича пред пътниците и капитана? Или да помоля капитана да ми отдели няколко минути за разговор насаме в каютата и да му разкажа всичко? Вече почти се бях решил и изведнъж пак ме обхвана страхливост. В края на краищата би могло да възникне

недоразумение. Нали Дик чу всички доказателства и все пак не ми повярва. Да става, каквото ще, реших аз. Обзе ме странно безразличие. Защо съм длъжен да помагам на хора, които не искат да забележат заплашващата ги беда? Нали капитанът и неговите помощници са задължени да ни защитават и изобщо не е наша работа ние да ги предупреждаваме за опасността. Аз изпих две чаши вино и олюлявайки се, се качих на палубата, решен да запазя тайната в сърцето си.

Вечерта се оказа чудесна. Стоях на борда, подпрял се на перилата, и въпреки вълнението си се наслаждавах на освежаващия бриз. Далече на запад, върху огнения фон на залязващото слънце, като черно петно се различаваше самотна платноходка. При вида на това зрелище ме побиха тръпки — то беше величествено, но ужасно. Над гротмачтата плахо блещукаше самотна звезда, а във водата при всеки удар на корабното витло пламваха хиляди искрици. И само широката ивица дим, оставаща след нас като черна лента на червена завеса, разваляше тази прекрасна картина. Трудно беше да повярвам, че царящото в природата величаво спокойствие може да бъде нарушено от един жалък, нещастен смъртен.

В края на краищата, помислих аз, вглеждайки се в синята бездна, ако се случи най-страшното, по-добре да загина тук, отколкото да агонизирам в болнично легло на брега. Колко е нищожен човешкият живот пред великите сили на природата! И все пак тази философия не ми попречи да трепна, когато, обръщайки се, видях и лесно разпознах на другата страна на палубата две мрачни фигури. Не можех да чуя за какво така оживено разговаряха и нищо друго не ми оставаше, освен внимателно да ги наблюдавам, както се разхождах напред-назад.

Скоро на палубата се появи Дик и с облекчение въздъгнах. В най-лошия случай и скептично настроеният довереник е добре дошъл.

— Е, старче! — каза той, като шеговито ме смушка. — Май все още не сме излетели във въздуха?

— Все още не — отговорих аз. — Но това нищо не значи, все още е възможно да излетим.

— Глупости, приятелю! — заяви Дик. — Откъде го измисли това? Що за мисъл. Аз разговарях с един от твоите мними терористи. От разговора пролича, че е доста симпатичен и общителен младеж.

— Дик, въобще не се съмнявам, че тези хора имат адска машина и ние сме на косъм от смъртта. Вече виждам как те доближават до фитила запалена кибритена клечка.

— Е, щом си толкова сигурен — каза Дик, почти изплашен от моя сериозен тон, — трябва да разкажеш на капитана за своите подозрения.

— Ти си прав — съгласих се аз. — Така и ще направя. Моята идиотска страхливост ми попречи да направя това по-рано. Убеден съм, че само така можем да се спасим.

— Тогава отивай и веднага му разкажи — каза ми Дик. — Но моля те не ме забърквай и мене в тази работа.

— Ще говоря с него веднага, щом слезе от мостика — обещах аз, — а дотогава ще го следя, без да го изпускам от очите си.

— Съобщи ми после за резултатите — помоли ме моят приятел и като кимна, тръгна да търси съседката си по маса.

Останал сам, си спомних за закътаното местенце, което открих сутринта. Покатерих се на борда, прехвърлих се в спасителната лодка и отново легнах в нея. Тук можех да обмисля план за по-нататъшните си действия, а повдигайки главата си по всяко време, да виждам своите зловещи спътници.

Мина час, а капитанът все още беше на мостика. Той изцяло беше погълнат от спор с един от пътниците — морски офицер от запаса — по някакъв сложен въпрос за управлението на кораба. От своя наблюдателен пункт виждах червените светлини на цигарите им. Беше толкова тъмно, че трудно различавах фигурите на Флениген и на неговия съучастник. Те стояха в същите пози. На палубата тук-там се виждаха пътници, но повечето бяха слезли долу. Наоколо цареше странно спокойствие. Само гласовете на дежурните моряци и поскърцването на щурвала нарушаваха тишината.

Мина още половин час, а капитанът като че ли въобще нямаше намерение да слиза от мостика. Нервите ми бяха така изопнати, че звукът от стъпки по палубата ме накара да трепна. Погледнах зад борда на лодката и видях, че подозрителната двойка е пресякла палубата и се е спряла почти под мене. Светлината от поставката на компаса падаше по мъртвешки бледото лице на главореза Флениген. Хвърлих само един поглед и успях да забележа, че до болка познатото палто небрежно висеше на ръката на Мюлер. Паднах на дъното на

лодката със стон. Сега вече не се съмнявах, че моята фатална мудност ще бъде причина за гибелта на двеста невинни хора.

Случвало ми се е да чета с каква изобретателна жестокост заговорниците си разчистват сметките с шпионите. Разбрах, че хората, заложили живота си на карта, няма да се спрат пред нищо. На мене ми оставаше само да се свия на дъното на лодката и затаил дъх, да се вслушвам в шепота им.

— Напълно подходящо място — каза единият от тях.

— Ти си прав, запазената от вятъра страна, разбира се, е по-подходяща.

— Интересно дали ще проработи спусъкът?

— Не се съмнявам.

— Трябва да го натиснем в десет, нали?

Настъпи пауза. След това същият глас каза:

— Те нали ще чуят щракането на спусъка?

— Много важно. Все едно, никой вече няма да успее да ни попречи.

— Което е вярно, вярно е. Как ще се вълнуват онези, които оставихме на брега.

— Напълно естествено. Според тебе колко време ще мине, преди да чуят за нас?

— Първото съобщение ще получат не по-рано от полунощ.

— И това те ще дължат на мене.

— Не, на мене.

— Ха-ха-ха! Ще видим.

Отново настъпи пауза. Тя беше прекъсната от зловещия шепот на Мюлер.

— Останаха само пет минути.

Колко бавно минаваше времето! Можех да отчитам секундите по ударите на сърцето си.

— Каква сензация ще бъде на брега! — чу се глас.

— Да, вестниците ще вдигнат голям шум!

Повдигнах глава и отново погледнах през борда на лодката. Сега вече не оставаше никаква надежда, нямаше откъде да се чака помощ. Дали ще вдигна тревога, или не — смъртта все едно ме гледа в очите. Капитанът най-последно слезе от мостика. Палубата беше безлюдна, ако не се смятат двете мрачни фигури, спотаили се в сянката на лодката.

Флениген държеше в ръката си часовник с отворено капаче.

— Останаха три минути — каза той. — Сложи сандъчето на палубата.

— Не, по-добре да го наместя на борда.

Това беше същото квадратно сандъче.

По стигналия до мене звук разбрах, че те са го поставили под лодбалката^[3], на която се държеше спасителната лодка, почти под главата ми.

Отново погледнах навън. Флениген изсипа нещо от една хартийка върху ръката си. Това беше същото белезникаво зърнесто вещество, което бях видял сутринта. Със сигурност това беше детонатор, тъй като Флениген го изсипа в сандъчето и както преди моето внимание беше привлечено от някакви странни звуци.

— Още половин минута — каза Флениген. — Кой ще дръпне връвта — ти или аз?

— Аз — отговори Мюлер.

Той беше коленичил и държеше в ръка края на връвта. Флениген, скръстил ръце на гърдите си, бе застанал зад него с мрачна решимост на лицето.

— Спрете! — изкрещях аз, като скочих на крака. — Спрете, безумни хора!

Те с изумление се отдръпнаха, ярката луна освети бледото ми лице и не се съмнявам, че в първия момент те ме помислиха за призрак.

Сега изпитвах прилив на храброст, тъй като отидох вече много далече и беше късно да отстъпвам.

— Каин е бил прокълнат — извиках аз, — макар че е убил само един човек. Нима вие искате да ви тежи на съвестта кръвта на двеста души!

— Той е откачил — каза Флениген. — Времето изтече. Натискай, Мюлер!

Аз скочих на палубата.

— Вие няма да направите това! — закрещях аз.

— Не си пъхайте носа, където не ви е работа, нямате право!

— Имам. Вие нарушавате човешкия и Божия закон.

— Това не е ваша работа. Махайте се!

— В никакъв случай! — отговорих аз.

— Ама че проклет младеж. Заложили сме твърде много и нямаме време да се церемоним. Аз ще го държа, а ти натисни спусъка, Мюлер.

В следващия миг се гърчех в херкулесовската прегръдка на ирландеца. Съпротивата беше безполезна: в неговите ръце се чувствувах като малко дете. Той така ме притисна до борда, че не можех да помръдна.

— Е! — извика той. — Действуй, той няма да ни попречи!

Имах чувството, че съм пред прага на вечността. Полузадушен от бандита, все пак забелязах как неговият съучастник се приближи до съдбоносното сандъче, наведе се над него и отново хвана връвта. Когато я дръпна към себе си, зашепнах молитва. Чу се рязко щракане, а след това някакъв странен стържещ звук. Спусъкът се отпусна, една от стените на сандъка падна и... от него излетяха два сиви пощенски гълъба!

Остава малко за доразказване, още повече че не ми е много приятно да говоря на тази тема: всичко това е много нелепо и позорно. По-добре е достойно да се оттегля от сцената и да отстъпя мястото на спортния кореспондент на вестник „Ню Йорк Хералд“. Ето извадка от статията, публикувана във вестника наскоро след нашето отплаване от Америка.

„Ново в състезанията между гълъби.

Миналата седмица се проведе оригинално състезание между два гълъба, единият от които принадлежи на Джон Г. Флениген от Бостън, а другият — на уважавания гражданин от Лоуел Йеремя Мюлер. Те двамата отдавна си съперничат в отглеждането на подобрена порода гълъби. Местните кръгове проявиха голям интерес към състезанието и на гълъбите бяха заложени големи суми.

Стартът се състоя на палубата на трансатлантическия параход «Спартанец» в деня на отплаването му, в десет часа вечерта, когато корабът се намираще примерно на сто мили от брега. За победител се признаваше гълъбът, който пръв долети в дома си. Спортистите трябваше да бъдат много внимателни, тъй като някои капитани се отнасят с

предубеждение към спортните състезания и не ги допускат на борда на парахода.

Въпреки малкото усложнение, възникнало в последния момент, птиците бяха пуснати почти точно в десет часа. Гълъбът на Мюлер долетя в Лоуел на следващата сутрин силно изтощен, а гълъбът на Флениген се изгуби. На тези, които са заложили на този гълъб, им остава удовлетворението, че състезанието е преминало по най-честен начин. Гълъбите са били в специално конструирана клетка, която се отваряла само с помощта на особена пружина. Специалното приспособление изключвало всякаква възможност за умишлено повреждане на крилата на гълъбите и позволявало на птиците да се пуска храна през отвора в капака на сандъка.

По-нататъшното провеждане на такива състезания ще съдействува за популяризирането на спорта с гълъби в Америка. Подобни състезания приятно се различават от онези демонстрации на човешка издръжливост, които се увеличиха през последните години и имат толкова нездравословен характер.“

---

[1] Фут — мярка за дължина, равна на 30,5 см. — Бел.прев. ↑

[2] Фениите — членове на „Ирландското революционно братство“ (създадено през 1858 г.), борещо се за независимостта на Ирландия от Англия. Използували са заговорническата тактика. — Б.р. ↑

[3] Лодбалка — извита стрела, на която се държат закачени спасителните лодки. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.